

Aprobată prin ordinul Agenției Feroviare
nr. 19 din 28 martie 2025

AGENȚIA FERROVIARĂ

POLITICA ANTIFRAUDĂ ȘI ANTICORUPȚIE A INSTITUȚIEI PUBLICE „AGENȚIA FERROVIARĂ”

I. SCOPUL POLITICII ANTIFRAUDĂ ȘI ANTICORUPȚIE

1. Politica antifraudă și anticorupție (*în continuare prezenta Politică*) este elaborată pentru a consolida controalele interne, care să ajute detectarea și prevenirea fraudei și a altor activități ilegale, desfășurate în detrimentul intereselor financiare, patrimoniale și de imagine ale Instituției publice „Agenția Feroviară” (*în continuare – AF*).

2. Scopul principal al Politicii antifraudă și anticorupție este crearea unui mediu instituțional intern favorabil neadmiterii și combaterii fraudei, contribuind la conștientizarea riscurilor și a consecințelor comiterii fraudelor și actelor de corupție, și să încurajeze raportarea acestora și informarea organelor de drept cu competențele de investigare și tragere la răspundere.

II. DOMENIUL DE APLICARE

3. Prevederile prezentei Politici se aplică fraudelor și suspiciunilor de fraudă, care implică personalul AF în raport cu alte entități publice, operatori economici și/sau alte părți, în relații de natură financiară și/sau non-financiară.

4. Activitatea de investigare a fraudei/suspiciunii de fraudă va fi efectuată indiferent de nivelul riscului asociat și/sau funcția/poziția ocupată.

III. NOȚIUNI GENERALE

5. În sensul prezentei Politici, noțiunile utilizate au următoarele semnificații:

Frauda reprezintă orice act ilegal caracterizat prin înșelăciune, disimulare sau trădare a încrederii, comis de o persoană sau entitate publică în scopul obținerii de mijloace bănești, bunuri/valori sau servicii ori al eschivării de la efectuarea plăților, pentru a-și asigura un avantaj personal ori în afaceri. Frauda presupune inclusiv obținerea la moment sau provocarea pe viitor a unor beneficii sau avantaje necuvenite, ca rezultat al raportării financiare frauduloase, însușirii ilegale de active, neconformității cu actele normative, folosirea ilicită a bunurilor încredințate în grija sau controlul unei persoane, furturi, venituri obținute în mod fraudulos prin neachitarea parțială sau integrală a salariilor, aplicarea greșită a politicilor contabile în scopul obținerii de mijloace bănești, știrbirii imaginii și reputației AF. **Abuzul de putere** sau **abuzul de serviciu** reprezintă îndeplinirea sau neîndeplinirea intenționată, în exercițiul funcției, de către o persoană publică a unei acțiuni cu încălcarea legii, dacă fapta nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii.

Corupția presupune utilizare a funcției, contrar legii, în interes privat, în mod direct de către deținătorul funcției sau indirect de către intermediari, iar interesul privat poate fi propriu pentru deținătorul funcției sau pentru alte persoane.

5.1. Triunghi al fraudei este combinația dintre elementele care generează producerea fraudei, după cum urmează:

- a) *oportunitatea* – situațiile și circumstanțele care favorizează comiterea fraudelor, cum ar fi activități, procese, asupra cărora persoanele au acces necontrolat;
- b) *justificarea (conștientizarea)* – necesitatea persoanelor de a-și justifica acțiunile frauduloase în propria minte, acceptând psihologic propriile acțiuni conform principiului anormalității - „contrar regulilor stabilite”;
- c) *motivația* – reprezintă depășirea/infrângerea onestității umane, generată de presiunea financiară/stimulente – obținerea de mijloace financiare, bunuri materiale, servicii, avantaje, etc.

IV. POLITICA ȘI CULTURA ANTIFRAUDĂ, ANTICORUPȚIE

6. Conducerea AF promovează o politică de toleranță zero în legătură cu fraudă, și/sau corupția, mobilizând toți angajații să acționeze, în toate circumstanțele demn și imparțial, cu onestitate și integritate, să nu facă abuz de poziția ocupată, să protejeze toate resursele încredințate.

7. La nivelul AF politica antifraudă și anticorupție este promovată prin următoarele:

- a) comunicarea principiilor de conduită etică și integritate morală;
- b) investigarea internă a oricăror semnalări de fraudă și/sau corupție, dacă acestea conțin suficiente probe sau detalii privind fraudă și/sau actul de corupție comise sau presupusă;
- c) sesizarea organelor abilitate, în cazul constatării faptelor de fraudă;
- d) întreprinderea măsurilor în vederea recuperării oricăror pierderi materiale și de imagine, rezultate din fraudă;
- e) aplicarea măsurilor disciplinare asupra angajaților care au comis fraudă și/sau corupție;
- f) raportarea imediată de către angajați Directorului AF a tuturor fraudelor/suspiciunilor de fraudă;
- g) raportarea imediată de către Directorul AF, organelor competente a tuturor fraudelor/suspiciunilor de fraudă;
- h) asigurarea transparenței politicii antifraudă și anticorupție a AF prin plasarea acestuia pe site-ul web oficial al AF.

V. RISCURI DE FRAUDĂ ȘI DE CORUPȚIE

8. Scopul gestionării riscurilor de fraudă și de corupție este de a permite managementului AF să identifice elementul de nesiguranță privind atingerea obiectivelor stabilite și riscul asociat acestuia.

9. Procesul de gestionare a riscului de fraudă și corupție implică:

a) identificarea riscurilor aferente obiectivelor AF, inclusiv a celor datorate factorilor interni și externi, la nivel de entitate și la nivel de activități;

b) evaluarea riscurilor prin estimarea semnificației și probabilității producerii acestora;

c) stabilirea acțiunilor necesare de a fi întreprinse.

10. Riscuri de fraudă și corupție:

a) evitarea, manipularea măsurilor de securitate, inclusiv divulgarea informației confidențiale;

b) manipularea sistemelor informaționale, inclusiv introducerea, eliminarea sau modificarea neautorizată, intenționată a datelor;

c) plățile nefondate, nejustificate;

d) falsul și falsificarea în înscrisurile contabile, manipularea în raportarea patrimonială;

e) furtul de informații relevante, deturnarea de fonduri, de bunuri sau alte active;

f) abuz de putere sau abuz de serviciu;

g) falsificarea și manipularea contractelor încheiate;

h) falsificarea, manipularea actelor decizionale;

i) corupția în raport cu agenții economici, înțelegeri secrete între personal și furnizorii de bunuri și servicii, acceptarea de la diverși utilizatori a beneficiilor nemeritate;

j) conflictul de interese;

k) favoritism, trafic de influență;

l) abuz de putere;

m) funcții sensibile ocupate de una și aceeași persoană o perioadă îndelungată de timp.

11. Elemente de prevenire a fraudei și corupției:

a) implementarea și dezvoltarea unui sistem eficace de control intern;

- b) asigurarea securității păstrării bunurilor materiale;
- c) securizarea accesului la sistemele informaționale;
- d) asigurarea transparenței tuturor activităților derulate;
- e) evaluarea ex-ante a procedurilor de achiziții publice, a tranzacțiilor cu risc major de fraudă;
- f) implementarea procedurilor de control adecvat a proceselor, inclusiv utilizarea principiului „patru ochi”;
- g) stabilirea unei politici adecvate de recrutare a personalului;
- h) promovarea principiilor de conduită etică pentru noii angajați și pentru întregul personal, asigurând formalizarea regulilor de comportare;
- i) declararea conflictelor de interese;
- j) identificarea continuă și managementul riscurilor de fraudă și corupție;
- k) sancționarea faptelor de fraudă și/sau corupție comise.

VI. SISTEMUL DE CONTROL INTERN

12. Controlul Intern Managerial (*în continuare CIM*) este un sistem organizat și implementat în cadrul AF, în scopul asigurării îndeplinirii optime a obiectivelor AF, având în vedere:

- a) eficiența și eficacitatea operațiunilor;
- b) conformitatea cu normele legale în vigoare și regulamentele aplicabile;
- c) siguranța și optimizarea activelor și pasivelor;
- d) fiabilitatea, siguranța și integritatea informației.

13. Existența unui sistem eficient de control intern, care înglobează activități specifice pentru prevenirea și/sau detectarea timpurie a fraudelor, reprezintă un instrument important în tratarea riscurilor de fraudă și corupție.

14. Șefii subdiviziunilor trebuie să implementeze proceduri de control adecvate pentru procesele cu riscuri sporite de fraudă și corupție. Un factor important, care contribuie la probabilitatea că un angajat va comite un act de fraudă sau corupție este *oportunitatea*. Șefii de subdiviziuni trebuie să analizeze oportunitățile pe care angajații le-ar avea pentru a comite fraudă ori actul de corupție, și să ia măsuri pentru diminuarea riscurilor.

VII. DETECTAREA FRAUDELOR

15. Detectarea fraudelor se poate realiza prin recepționarea informației din diferite surse, cum ar fi: audiență, scrisori, linia telefonică instituțională pentru informare, poșta electronică, controale, inspecții etc.

16. În cadrul AF este creată Linia telefonică instituțională pentru informare _____ și adresa electronică pentru sesizări: *anticoruptie@af.gov.md*, care pot fi utilizate atât de angajați, cât și de persoanele din exterior, pentru a semnală fraudele/suspiciunile de fraudă, actele/tentativele de corupție.

VIII. INVESTIGAREA ȘI RAPORTAREA FRAUDELOR

17. În vederea aplicării eficiente a prezentei Politici, angajații sunt încurajați să semnaleze fraude/suspiciuni de fraudă, actele/tentativele de corupție, în cazurile în care dispun de astfel de informații.

18. Angajații care semnalează fraude/suspiciuni de fraude, acte/tentative de corupție sunt în drept să-și păstreze anonimatul, deși indicarea datelor personale ale acestora va facilita desfășurarea investigării fraudei/suspiciunii de fraudă, actelor/tentativelor de corupție.

19. Informația semnalată trebuie să fie exactă, cu referințe detaliate, cum ar fi: persoanele implicate, locul și perioada, fraudă/suspiciunea de fraudă, actele/tentativele de corupție, alte informații utile.

20. Informația nefondată, fără indici concreți și dovezi obiective, nu va fi examinată.

21. În cazul în care vor exista argumente temeinice, Directorul AF va dispune inițierea procesului de investigare a fraudei și/sau actului de corupție, fiind instituit, prin Ordinul Directorului AF, Grupul de anchetă/investigare.

22. Rezultatele investigării vor fi raportate Directorului AF de către Grupul de investigare prin intermediul unui raport semnat de către toți membrii desemnați.

23. Directorul AF va sesiza organele de drept competente cu privire la indicii de potențiale fraude și acte de corupție, raportate de Grupul de investigare.

IX. CONFIDENȚIALITATE

24. Toate informațiile primite/cunoscute cu privire la fraude/suspiciuni de fraudă, acte/tentative de corupție, vor fi tratate în mod confidențial pe parcursul investigării, iar rezultatele investigațiilor vor fi divulgate sau discutate cu persoane relevante, doar la decizia Directorului AF.

25. Confidențialitatea informației aferentă actelor frauduloase raportate este importantă pentru a evita deteriorarea reputației persoanelor suspecte, ulterior găsite nevinovate.

X. RESPONSABILITĂȚI

26. Directorul AF este responsabil menținerea sistemului CIM, care să asigure realizarea cu succes a obiectivelor și activităților planificate.

27. Conducătorii subdiviziunilor structurale ale AF sunt responsabili de:

- a) implementarea și dezvoltarea sistemului de control intern pentru a reduce riscul de fraudă și corupție;
- b) identificarea și evaluarea riscului de fraudă și corupție ca parte componentă a riscului operațional;
- c) implementarea și testarea măsurilor de control pentru prevenirea și detectarea fraudelor;
- d) raportarea corespunzătoare a fraudelor/suspiciunilor de fraudă și corupție în cazul în care acestea au avut sau pot avea loc.

28. Personalul de toate nivelele are obligația să asigure protejarea activelor, utilizarea rațională și eficientă a resurselor, protejarea și menținerea reputației AF.

29. În cazul în care angajatul a primit sau i s-a oferit de la terțe părți cadouri sau beneficii de orice natură, care depășesc limita stabilită de legislație și oferirea lor este legată în mod direct sau indirect de îndeplinirea atribuțiilor de serviciu, angajatul trebuie să informeze Directorul AF.

XI. DISPOZIȚII FINALE

30. Prevederile prezentei Politici intră în vigoare la data aprobării și va fi actualizată la necesitate.

31. Prezenta Politică nu substituie legislația în domeniul antifraudă și anticorupție.

32. Politica antifraudă și anticorupție a AF este plasată pe site-ul web oficial al Agenției cu acces nerestricționat pentru toți utilizatorii.